

משיב הרוח ומוריד הגשם

1. ירושלמי תענית פרק ראשון

תני נתפל ואים יודע מה הזכיר א"ר יוחנן כל ל"י יומ חזקה מה שהוא למוד הזכיר מכאן ואילך מה שצורך זיכיר.

פni משה שפ: כל שלשים יום. הראשונים חזקה מה שהוא רגיל ולמוד הזכיר וא"כ ביום החמה צירן הוא לחזור ולא יזכיר גשם וכן ביום החמים במקום שאין מזכיר טל ביום החמה א"כ חזקה שלא הזכיר כלל לא טל ולא גשם וצריך לחזור ולהזכיר גשם.

2. טור או"ח סי' קיד:

והר"ם מרוטנברג היה רגיל לומר בשם עכרת ברכבת אתה גבר תשעים פעמים עד משיב הרוח ומוריד הגשם י"ז) וכך אמר ל"י יומ שאומר אותו ג' פעמים בכל יום ועכשי אם היה מסופק א"כ לחזור וראייתו מפרק כיצד הרגל (כד א) דאמר גבי שור המועד גראיח ניגחותיו חיב קירב ניגחותו לא כ"ש ה"ב כיון דאחר ל"י יומ אם הוא מסופק א"כ לחזור כ"ש צ' פעמים ביום אחד והר' פרץ צ"ל כתוב לא חזיא לרבען קשיי דצՐת דעבדי הци שאין המכון דומה לראיה דהתמס טעםously שהחזק ליגח ואמ' החזק ג' רוחקות כ"ש בג' קרובות אבל גשם שנתקן בתפלה י"ח) והדבר תלוי בהרגל לשונו לא אמרין הци. וא"א הרא"ש צ"ל היה מטה לסבירת הר"ם:

3. שו"ע או"ח סי' קיד'

סעיף ח': ביום החמה, אם נסתפק אם הזכיר מוריד הגשם אם לא, עד ל"י יומ בחזקת שהזכיר הגשם,ocr וצריך לחזור. הaga: וזה לדין דין מחייב טל ביום החמה, אם נסתפק לו אם מוריד הגשם ביום החמים, כל ל"י יומ, לחזר, ודאי אמר כמו שריגל והרי לא הזכיר לא טל ולא גשם; לאחר ל"י יומ אינן לחזר.

סעיף ט': אם ביום ראשון של פסח אומר ברכבת אתה גבר עד מוריד הטל צ' פעמים, וכך ל"י יומ שאומר אותו ג' פעמים בכל יום, ממש ואילך אם אין זכר אם הזכיר גשם הר' הוא בחזקת של א' הזכיר גשם, ואם צריך לחזור. הaga: וכן לדין, אם אמר עד מכלל חיים ללא משיב הרוח ומוריד הגשם שחייבין ביום החמים, וכן אמר בשמע צ' פעמים אתה גבר עד מוריד הגשם, אם נסתפק אח"כ אם הזכיר או לא, חזקה שהזכיר (ד"ע).

4. מגן אברהם שם:

הרי הוא בחזקת. כדאמרין בגמ' אם ריחק ניגחותיו חיב קירב ניגחותו לא כ"ש והר' פ' דחה ראייתו וכו' (טו) וצ"ע דהיל' מ"ת ראייה מר"מ הא ק"ל כר"י דלא נעשה מועד עד שיגח ג' פ' בג' ימים ולא ג' פ' ביום א' [אח"כ ראייתו שהקשה זה בשל"ה] וכ"פ לקמן סי' תקע"ו ס"ב דזוקא ג' מתים בג' ימים אבל ג' מתים ביום א' אין זה דבר זהה דלא כר"מ כדאמר' בגמ' וא"כ חז' דין דאי' דש"ה דאמר' דבראותו יומ תונבא הוא דנקט ליה וכן גבי דבר אמר' אותו היום האoir משונה משא"כ הא אמר' מפוזרין ק"ו ברצוף' והק' כיוון דלר' מ' אפי' בשור סובר ק"ו וכ"ש הכא ואע"ג דלא ק"ל כר"מ בשור בהא מיהו ק"ל כוותיה:

5. ב"ק ל"ז.

מתני'. שור שהוא מועד למים ואין מועד לשאים מים, מועד לאדם ואין מועד לבהמה, מועד לקטנים ואין מועד לגודלים, את שהוא מועד לו - משלם מק שלם, ואת שאינם מועד לו - משלם חצי מזק. אמרו לפני רב' יהודה: ה"ז מועד לשבותות ואין מועד לחול? אמר להם: לשבותות - משלם מק שלם, לימות החול - משלם חצי נזק. אימתי הוא תפ? משיחדור בו ג' ימי שבבות.

גמ': איתמר, רב צביד אמר: ואין מועד תנן, רב פפא אמר: אין מועד תנן, רב צביד אמר: ואין מועד תנן, הא סותמא הוי מועד; רב פפא אמר: אין מועד תנן, דסתמא לא הוי מועד.

ואת"ל גמי איתא לדרב פפא, נגח שור חמוץ וגמר - נעשה מועד לכל. ת"ר: ראה שור - נגח, שור - לא נגח, שור - נגח, שור - נגח, שור - לא נגח, נעשה מועד לסתורוגין לשווארים. ת"ר: ראה שור - נגח, חמוץ - לא נגח, סוו - נגח, גמל - לא נגח, פרד - נגח, ערוד - לא נגח, נעשה מועד לשטורוגין לכל.

6. רמב"ם הלכ' נזקי ממון פ"ג

הלכה ח: שור שהוא מועד למים הרי זה אינו מועד לשאים מינו, והועד לאדם אין מועד לבהמה הועד לקטנים אין מועד לגודלים, לפיכך אם הדzik את מי שהוא מועד לו משלם מק שלם ואם הדzik לשאר המינים משלם חצי מק. היה מועד לשבותות איט מועד לימות החול ואם הדzik בשבותות משלם מק שלם ובימות החול משלם חצי מק, ומאמנתו היא חזורתו ממשיתו התיקות ממשמשין בו ביום שהוא מועד לו ולא יהיה מזיק במק שהורוד לו.

הלכה ט: נגח שור היום ו וחמור | למחר וגמל ביום שלישי נעשה מועד לכל, ראה שור היום ונגחו ולמחר ראה שור ולא נגחו וביום השלישי ראה שור ונגחו וברביעי ראה שור ונגחו וב חמישי ראה שור ונגחו ובששי ראה שור ולא נגחו, נעשה מועד לסירוגין לשווים, וכן כל כיווץ בהזה.

הלכה י: ראה שור היום ונגחו ולמחר ראה חמור ולא נגחו ובשלישי ראה סוס ונגחו וברביעי ראה גמל ולא נגחו וב חמישי ראה פרד ונגחו ובששי ראה ערוד ולא נגחו, נעשה מועד לסירוגין לכל ואם נגח ביום שהוא מועד לו אחד משלשת המינים שמח בסירוגין הרי זה מועד

7.راب"ד על הרמב"ם:

נעשה מועד לכל המינים

8. קהילות יעקב ב'ק ס' כת.

ונראה דבזה נח' הרמב"ם ז"ל והראב"ד ז"ל כאן,adam נאמר דחזקת ג"פ הוא בגדר ראייה והוכחה על טבעו, ודאי מסתเบר כשיטת הראב"ד ז"ל דכיון שני תופס דיש לו תשוקה לסירוגין דמים, ומכך זה לא נגח ביום שבינתיים ע"כ צ"ל דעתו לנוכח כל הנסיבות שבפועל דאי לאוותן מינים שלא נגחן אין לו טبع לנגוח א"כ אין לו שום ראייה על האבותו לסירוגין וכמ"ל. אבל דעת הרמב"ם ז"ל נראה דסביר דבאותן מעשים שעשה ג"פ התלמיד לך, וא"כ לא הורגלו והתלמד אלא בכל הפרטים שעשאן כבר, ובאמת כשרהה בשני חומר ולא נגח לא היתה משום האבותו את הסירוגין ולא משום שהחומר במיזוח או אין רוצה לנגוח אלא הכל הי' ביום אלו רק דרך מקרה כפי מה שנטה לנו באotta שעשה אם לנגוח או לא אלא לאחר ג' ימים כבר נעשה ונתחדש בו טبع להתמיד בהמה שהורגלו בו ג' פעמים, וכך להבא באוותן ב' תנאים בסירוגין ובמינים אלו דשור סוס ופרד מילא נקבע הרגלו וטבחו לנגוח גם שימושיו היו ב'

להבא באוותן ב' תנאים דוקא לאלו ודוקא לסירוגין.

9. ר' שמעון שקוף בבא קמא סיון יג

והנה איכא נפ"מ בזה לעניין אם נעשה מועד בבית שומר ומחזרו לבעליהם, adam נאמר שהרגלתו... בנסיבות משנה טיבם, היה ראוי שיתחייב שומר על זה שבPsiיעותנו נעשה חיסרונו בטבעו של שור... אבל אם נאמר שענין הנגחות הוא רק בירור והתגלות הנה בש"ח וש"ש ודאי יכולם להחזר השור ופטורים לגמר... וקשה לי טובא על שיטת הר"מ והוא"ש דלבדריהם למטה יפטר השואל כשהחזר השור לבעליים ואלו יל דסביר דהשתנות שנעשה ע"י הרגל אין חיסרונו בטבעו ממש שאפשר להחזירו ע"י הפיכת הרגל, והוא חיסרונו דאפשר לתקן. עוד יל דאפשר דברמת כן הוא דחייב שומר כה"ג והברייתא דהכא אויר שבר הוי נגחן ומוגל לאגה... ומושׁו"ה יכול להחזרו.

10. הליקות שלמה. תפילה- פ' שמיני

כו. מותר לעמוד ביו"ט ראשון של פסח ולומר תשעים פעמים ותן ברכה, כדי להריגל את עצמו לומר ברכת השנים כתיקונה ואין בזה משום הכנה, על אף שאין מברך ברכה זו אלא בחול, ומכל מקום לכתחיל לא אין ראוי לעשות כלל עצה זו של חזרה צ' פעמים

משום שאין דין זה מוסכם אליבא דכו"ע, וכיון שכן אם יארע לו ספק הרי לא יכול לחזור דשם הלכה שא"צ לחזור, וכו"ס מידי ספק לא יציא, וכן עדיף טפי שלא לעשות עצה זו, ועוד אם שכח לחזור בזאת אליבא דכו"ע. אמנם לענין הזכרת מורי הפסד מרוג' יפה הוא, דהא בלא"ה אפ"י שכח איט חזרה, לדין שאנו מזכירים מורי הטל אף בימות הקיץ, וא"כ אין כאן שם הפסד, אלא אדרבה טיבותה הוא שיתרgal להתפלל כראוי.

כתבו תלמידים: והוסיף שכן נהגו ותיקי ירושלים לשורר צ' פעמים "מחיה מתים וכו' מורייד הגשם" ביום שמי עצרת בעת ההקפות, ואילו היום נתהפקו הדברים, שעל מורייד הגשם אין חוששין כי בלא"ה לא יצטרכו לחזור ועל מורייד הטל חודרים צ' פעם כדי שלא יצטרכו לחזור התפללה, בעוד שהנганון הוא לנוגה איפכא וככ"ל.